

EGY BRIT KÜLÖNLEGES ALAKULAT ENYÍTHET A FELVÉTELI KÖVETELMÉNYEKEN

A brit Különleges Légi Szolgálat (SAS⁵) vezetése azt fontolgatja, hogy nők számára enyhítenek a nagyon szigorú felvételi követelményeken, hogy elősegítsék részvételüket az alakulat tevékenységében.⁶ A SAS-hoz csatlakozni szándékozóknak először egy fizikai állóképességi teszten kell bizonyítaniuk, melynek során nehéz hátizsákkal kell végigmenniük egy hegyvidéki terepen kijelölt útvonalon. A nőknek könnyebb hátizsákokt kellene hordaniuk, és több időt kapnának a menet végrehajtására. Az elgondolás támogatói szerint a menetelési teszt tisztességtelen hátrányt okoz az olyan nők számára, akik amúgy megfelelnek a többi feltételnek. Az ellenzők szerint viszont az enyhített felvételi teszten megfelelő nők csökkentenék a szervezet egészének a képességét. A SAS-ba a brit haderő bármely alakulatából lehet felvételre jelentkezni, de a többség az ejtőernyős ezredből és a tengerészgyalogságból érkezik. A SAS vezetése azért vetette fel a nők felvételének a könnyítését, mert a kormány már 2019-ben szeretne nőket is látni minden olyan katonai alakulatban, amely közvetlen harcérintkezésbe kerülhet az ellenséggel.

A BRITEK ERKÖLCSI KÖTELESSÉGE AZ AFGÁN TOLMÁCSOK MEGSEGÍTÉSE

A brit Képviselőház (a Parlament Alsóháza) védelmi bizottságának egyik tagja, Tom Tugendhat – aki katonaként korábban négy évet szolgált Afganisztánban – felvetette, hogy Nagy-Britanniának nagyobb segítséget kellene nyújtania a brit katonákkal és diplomákkal együttműködő afgán tolmácsoknak.⁷ Példaként hozta fel annak a tolmácsnak az esetét, aki a brit csapatok tevékenységét segítve három végtagját is elvesztette, de nem sikerült számára orvosi kezelést biztosítani Nagy-Britanniában, mert „az precedenst teremtene”, ugyanakkor előfordul, hogy brit katonai táborban végzett egynapi takarításért már brit útlevelet adnak. A külföldi csapatok kivonulása után a tolmácsok közül sokan kénytelenek elhagyni korábbi lakóhelyüket, vagy pedig el kell viselniük az őket és családjukat érő különböző atrocitásokat az újra megjelenő tálibok részéről. Ez viszont nehezebbé teszi az esetleg visszatérő britek helyzetét, mert a helyiek kevésbé lesznek motiváltak tolmácsszerep vállalására. A britek Helmand tartományban eddig mintegy 3000 főt foglalkoztattak tolmácsként. A védelmi minisztérium szóvivője szerint eddig a briteknek segítők közül 385 afgán személynek és közvetlen családtagjainak tették lehetővé, hogy Nagy-Britanniába költözzenek.

VÍZ SZIVÁROG AZ ÚJ BRIT REPÜLŐGÉP-HORDOZÓBA

Az 1,3 milliárd fontba került Queen Elizabeth repülőgép-hordozó 2017 novemberében vált hivatalosan a brit Királyi Haditengerészet egyik hajóegységévé, de már decemberben elég komoly hiányosságot fedeztek fel nála: az egyik hajócsavar tengelyének felfújható gumi-

⁵ Special Air Service.

⁶ <http://www.telegraph.co.uk/news/2017/12/03/sas-could-change-selection-make-easier-female-recruits/> (Letöltés időpontja: 2017. 12. 10.)

⁷ <http://www.telegraph.co.uk/news/2017/11/28/britain-has-moral-obligation-help-afghan-interpreters-mps-hear/> (Letöltés időpontja: 2017. 12. 10.)

tömítése nem zár rendesen, ezért óránként mintegy 200 liter tengervíz jut be a hajótestbe.⁸ Haditengerészeti illetékesek elismerték a hibát, amelyet egy tengeri próbaút során észleltek. Kijavítása becslések szerint néhány millió fontba fog kerülni, de a költségek a gyártót terhelik. A hajó próbaútjai 2018-ban is folytatódni fognak, hogy az esetleges további hiányosságokra is fény derüljön még az előtt, hogy fedélzetére helikopterek és az F-35 típusú repülőgépek leszállnának.

AZ OROSZ „ZAPAD” HADGYAKORLAT ALÁTÁMASZTOTTA A LENGYEL VÉDELMI STRATÉGIA HELYESSÉGÉT

Lengyelország egyike volt azoknak a NATO-tagállamoknak, amelyek intenzíven reagáltak a „Zapad 2017” hadgyakorlat hírére.⁹ A 2017. szeptemberi közös orosz–fehérorosz gyakorlat eseményeit a lengyel politikai és katonai vezetés árgus szemekkel figyelte, mivel az megteremthette volna egy agresszív akció feltételeit. A hadgyakorlat mozzanatait és lefolyását elemezve a lengyel katonai szakértők megállapították, hogy a 2016-ban elvégzett stratégiai védelmi felülvizsgálat megállapításai általában helyesek, az abban megfogalmazott modernizációs feladatok lényegében megfelelnek Lengyelország igényeinek. Bartosz Kownacki védelmi minisztériumi politikai államtitkár decemberi washingtoni látogatásán elmondta, hogy a korábbi orosz hadgyakorlatok általában sok új adattal látták el az elemzőket, a „Zapad 2017” azonban nem sok meglepetéssel szolgált, ezért nem lesz szükség jelentősebb változtatásokra a modernizációs tervekben. A stratégiai védelmi felülvizsgálat jelentősebb modernizációt ír elő a felderítő-repülőgépek, a rakétavédelmi rendszer (lásd Patriot rakéták beszerzése) és a tengeralattjárók területén, valamint nagy hangsúlyt fektet a rádióelektronikai harc eszközeinek és módszereinek a fejlesztésére.

LENGYELORSZÁG TOVÁBBI KORSZERŰ FEGYVEREKET VÁSÁROL

Az amerikai külügyminisztérium 2017. november végén előzetesen ismét jóváhagyott két lehetséges fegyvereladást Lengyelország számára, de a végső szót a Kongresszus fogja kimondani. A lépés megfelel annak az elhatározásnak, hogy a NATO és tagállamai támogatják Lengyelország védelmi képességeinek fejlesztését, bár az Oroszország szerint aláássa a térség biztonságát.¹⁰ Az egyik eszköz az M142 típusú nagy mozgékonyaságú rakéta-tűzrendszer (HIMARS¹¹), amelynek a beszerzése mintegy 250 millió dollárba kerül.¹² A HIMARS az M270 típusú rakéta-sorozatvető rendszer (MLRS¹³) könnyített, kerek változata. Egy jármű a konténerben hat nem irányított vagy egy irányított rakétát hordozhat, lőtávolsága 70 km. Lengyelország 16 indítójárművet vásárolna. A másik fegyvertípus az AIM-120C-7 kor-

⁸ <http://www.telegraph.co.uk/news/2017/12/18/hms-queen-elizabeth-britains-new-31bn-aircraft-carrier-has-leak/> (Letöltés időpontja: 2018. 01. 07.)

⁹ <https://www.defensenews.com/global/europe/2017/12/06/in-russias-zapad-drill-poland-sees-confirmation-of-its-defense-strategy/> (Letöltés időpontja: 2017. 12. 10.)

¹⁰ http://www.spacewar.com/reports/Poland_to_buy_AMRAAMs_HIMARS_systems_from_US_999.html (Letöltés időpontja: 2017. 12. 10.)

¹¹ High Mobility Artillery Rocket System.

¹² <https://www.defensenews.com/land/2017/11/29/poland-to-buy-lockheed-made-rocket-launcher/> (Letöltés időpontja: 2018. 01. 17.)

¹³ Multiple Launch Rocket System.

szerű közepes hatótávolságú levegő-levegő rakéta (AMRAAM¹⁴), melyből Lengyelország 150 db beszerzésére kért jóváhagyást. Ennek az üzletnek az értékét szintén 250 millió dollárra becsülik. Az összegek természetesen nemcsak a konkrét eszközök, hanem a kiegészítő berendezések, tartalék alkatrészek, kiképzés stb. költségeit is tartalmazzák.

A PAKISZTÁNI LÉGIERŐ MEGSEMISÍTI AZ ORSZÁG LÉGTERÉBE BEREPÜLŐ AMERIKAI FELFEGYVERZETT DRÓNOKAT

2017. december elején Sohail Aman marsall, a pakisztáni légierő parancsnoka egy konferencián bejelentette, hogy alárendeltjei parancsot kaptak az ország légtérét megsértő felfegyverzett amerikai drónok lelövésére.¹⁵ A bejelentésre néhány nappal az után került sor, hogy négy személy meghalt, amikor az amerikaiak drónról indított rakétával támadták a Hakkáni-hálózat egyik feltételezett rejtékhelyét az afganisztáni–pakisztáni határ közelében. Ez volt az első alkalom, hogy a pakisztáni kormány ilyen kemény álláspontot fogalmazott meg az Afganisztánban állomásozó amerikai csapatok által Pakisztán légtérében bevetett drónokkal kapcsolatban. Jelentések szerint az amerikai dróntámadásokban 2016–2017-ben 35 állítólagos terrorista és több mint 100 civil személy halt meg, ehhez jött még számos sebesült és az okozott vagyoni kár. Amerikai állítások szerint a támadások az afganisztáni–pakisztáni határ mentén tevékenykedő terroristák ellen pontos hírszerzési adatok alapján történnek. A pakisztáni közvélemény is erősen ellenzi a dróntámadásokat, és már több alkalommal szerveztek demonstrációt az egyoldalú amerikai akciók miatt.

A PENTAGON FELOLDJA A KAZETTÁS LŐSZEREK ALKALMAZÁSÁNAK TILALMÁT

Humanitárius szempontoktól vezérelve 2008-ban több ország kezdeményezésére megszületett a kazettás lőszer alkalmazását, gyártását, átadását és felhalmozását tiltó konvenció, amely 2010-ben lépett hatályba. 2017. decemberi adatok szerint 119 ország írta alá, ebből 102 tagja is a konvenciónak, vagyis vállalta az előírásainak betartását.¹⁶ Nem írta alá a dokumentumot – többek között – az Amerikai Egyesült Államok, Oroszország, Kína, Észak- és Dél-Korea. 2008-ban George W. Bush amerikai elnök egy intézkedésével gyakorlatilag betiltotta az ilyen eszközök használatát, mivel a töltetek mintegy 20%-a a bevetéskor nem aktiválódott.¹⁷ Robert M. Gates akkori védelmi miniszter azt a feladatot szabta a gyártók számára, hogy 2018-ra ezt az arányt csökkentsék le 1% alá. Egy 2008-ban született megállapodás alapján az amerikai haderő több mint 1,5 millió kazettás lőszer (különböző irányított és nem irányított rakétákat, bombákat, tüzérségi lövedékeket) raktároz Dél-Koreában, melyekkel legalább 90 millió töltet juttatható a célterületekre. A Pentagonból származó információ szerint¹⁸ az Amerikai Egyesült Államok hozzáállása a kazettás lőszerhez változóban van, mert azok

¹⁴ Advanced Medium Range Air-to-Air Missile.

¹⁵ http://www.defenseworld.net/news/21471/Pakistan_Air_Force_Ordered_to_Shoot_Down_US_Attack_Drones#.Wi0oeU2pXIU (Letöltés időpontja: 2017. 12. 10.)

¹⁶ <http://www.clusterconvention.org/> (Letöltés időpontja: 2018. 01. 15.)

¹⁷ <https://www.nytimes.com/2017/12/01/us/cluster-munitions-pentagon-south-korea.html> (Letöltés időpontja: 2018. 01. 15.)

¹⁸ <http://edition.cnn.com/2017/11/30/politics/pentagon-cluster-bomb-policy/index.html> (Letöltés időpontja: 2018. 01. 15.)

„hatékonyak és szükséges képességet biztosítanak”, vagyis az amerikai haderő számára engedélyezni fogják a jelenleg raktáron levő készletek felhasználását is.

ÚJ FEGYVERZET FEJLESZTÉSE A SZU–57 TÍPUSÚ REPÜLŐGÉP SZÁMÁRA

Oroszországban befejezték a Szu–57, korábban PAK FA,¹⁹ illetve T–50 elnevezéssel is ismert repülőgép egyik új fegyverzetének a fejlesztését, amelynek tesztelését 2016-ban kezdték el.²⁰ Az eszköz a PBK–500U²¹ „Drelj” (fúró) típusú siklóbomba, amely 15 robbanótöltetet hordoz. A bomba tömege 540 kg, hossza 3,1 m, átmérője 0,45 m, maximális indítási magassága 14 km.²² A célterületet 30 km távolságra megközelítő repülőgépről már indítható, így a hordozója nem kerül az objektumvédő légvédelmi eszközök hatósugarába. A bombának nincs hajtóműve, a célterületet siklóval közelíti meg, felhasználva a repülőgéptől kapott kezdeti sebességet és a kioldási magasság által biztosított helyzeti energiát. Szükség esetén manővereket hajt végre, ehhez az orosz globális műholdas helymeghatározó rendszerrel (GLONASSzS²³) együttműködő fedélzeti berendezés adja meg a szükséges adatokat. Az eszköz rendeltetése páncélozott harcjárművek, radarállomások, vezetési pontok, valamint légvédelmi rakétakomplexumok energetikai berendezéseinek a megsemmisítése – napszaktól és időjárás viszonyoktól függetlenül. A bombatestből a célterület felett kiszóródó robbanótöltetek infravörös és/vagy rádiólokációs érzékelőkkel keresik meg a céljukat – természetes és mesterséges zavarójelek ellenére is.

KÖZÖS EGYIPTOMI–OROSZ HADGYAKORLAT 2018-BAN

2016. október 15–26. között az egyiptomi Alexandria térségében került sor az első „Barátság védelmezői” elnevezésű közös egyiptomi–orosz terrorellenes hadgyakorlatra. Ez volt az első alkalom, hogy orosz katonák Afrikában harcászati gyakorlat részeseiként voltak jelen. A tevékenységbe összesen mintegy 500 fő ejtőernyőst, hat repülőteret és 15 repülőgépet vontak be, a levegőből ledobott haditechnikai eszközök száma 10 volt.²⁴ A következő év szeptemberében az Oroszországi Föderációban, Krasznodar körzetében, hegyvidéki terepen tartottak közös harcászati gyakorlatot, amelyen egy orosz megerősített légi mozgékonyaság zászlóalj és egy egyiptomi ejtőernyős század vett részt, összesen mintegy 600 fő.²⁵ Az egyiptomi katonák Il–62 típusú repülőgépből kiugorva kipróbálták az orosz D–10 típusú ejtőernyőt, megismerkedtek az orosz katonák által használt egyes felszerelési tárgyakkal, fegyverekkel, valamint közös kiképzésen is részt vettek. Az orosz fél január eleji bejelentése

¹⁹ Perspektivnij aviacionnij kompleksz frontovoj aviaciji – a frontlégierő perspektivikus repülőkomplexuma. Az orosz légierő első ötödik generációs harci repülőgépe. A légi főlény kivívása mellett felszíni célok eredményes támadására is alkalmas.

²⁰ http://www.defenseworld.net/news/21716/Russia_Completes_Development_of_Small_caliber_Ammunition_for_Su_57_Fighter_Aircraft#.WlpkYE2pXIU (Letöltés időpontja: 2018. 01. 13.)

²¹ A PBK a „planyirujuscaja bombovaja kasszeta” (sikló kazettás bomba) rövidítése.

²² <http://tass.ru/armiya-i-opk/3600536> (Letöltés időpontja: 2018. 01. 19.)

²³ Globalnaja navigacionnaja szputnyikovaja szisztyema.

²⁴ <http://eng.mil.ru/en/mission/practice/more.htm?id=12098828@egNews> (Letöltés időpontja: 2018. 01. 19.)

²⁵ <http://www.israeldefense.co.il/en/node/31239> (Letöltés időpontja: 2018. 01. 19.)

szerint 2018-ban ismét Egyiptom lesz a házigazdája egy hasonló gyakorlatnak, amelyen mindkét fél részéről ejtőernyős alegységek vesznek részt.²⁶

OROSZ–AMERIKAI LÉGI INCIDENS SZÍRIA FELETT

Az orosz légierő egyes alegységei – Aszad elnök kérésére – 2015 szeptembere óta tartózkodnak Szíriában és vesznek részt harci cselekményekben. 2015 októberében az Amerikai Egyesült Államok és Oroszország képviselői egyetértési nyilatkozatot írtak alá, melyben meghatározták azokat az intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik mindkét fél repülőeszközei számára, hogy a szír légtérben egymás zavarása nélkül hajthassanak végre harci tevékenységet. Az orosz védelmi minisztérium 2017 decemberében arról számolt be, hogy az Amerikai Egyesült Államok vezette koalíció repülőgépei a megelőző hónapban különösen gyakran zavarták az orosz légi bevetéseket, és főképpen akkor, amikor azok célja az Iszlám Állam erőinek és eszközeinek a pusztítása volt. Ilyen eset volt, amikor november 23-án két orosz Szu–25 Frogfoot azt a feladatot kapta, hogy támadja az Iszlám Állam bázisát az Eufrátesz folyó nyugati partján fekvő Majádin város külterületén, de az orosz gépek feladat-végrehajtását egy amerikai F–22 Raptor típusú repülőgép megakadályozta.²⁷ A Raptor pilótája a két Frogfoot közelében – légi harcot imitálva – hőpatronokat lőtt ki és folyamatos manőverezés közben időnként kiengedte a féklapokat. A veszélyes incidensnek egy orosz Szu–35Sz típusú vadászipülőgép megjelenése vetett véget, hatására a Raptor keleti irányban Irakba távozott. Az esetet követően a felek megállapodtak, hogy az Eufrátesz mintegy 80 km-es szíriai szakaszán a folyót tekintik a tevékenységüket elválasztó vonalnak.

DRÓNTÁMADÁSOK SZÍRIAI OROSZ BÁZISOK ELLEN

2018. január 5-éről 6-ára virradó éjszaka a Szíriában állomásozó orosz erők Hmeimim mellett lévő légibázisát és a tartúsi haditengerészeti kikötőjét tömeges dróntámadás érte.²⁸ Az orosz védelmi minisztérium által kiadott tájékoztató szerint összesen 13 pilóta nélküli repülőgépet észleltek, ebből 10 a légibázist és három a kikötőt támadta. A drónok közül hetet az objektumvédelmi célra telepített Pancir–Sz típusú önjáró légvédelmi eszközök megsemmisítettek, hat pedig az objektumokat védő rádióelektronikai zavaró alegységek ellentevékenysége miatt nem tudta teljesíteni feladatát. Közülük három a bázisok területén kívül szállt le, míg három becsapódott a földbe, és felrobbant. A védelmi minisztérium bemutatott két épen maradt eszközt, az egyiknek a szárnyai alatt négy-négy 0,4 kg-os bomba volt függesztve. A bombákat viszonylag erős robbanóanyaggal, pentaeritrit-tetranitráttal (PETN) töltötték. Orosz szakértők szerint a repülőgépek valószínűleg „házi készítésűek”, nem pedig a kereskedelemben vásárolt eszközök. Robbanómotorjuk és a rendelkezésükre álló tüzelőanyag mintegy 100 km-es hatótávolságot tett lehetővé számukra. Szárnyuk falécekkel megerősített polisztirolból készült, a tervezett útvonal megtartását műholdas navigáció segítette.

²⁶ <https://sputniknews.com/world/201801061060553794-russia-egypt-drills/> (Letöltés időpontja: 2018. 01. 07.)

²⁷ <https://sputniknews.com/military/201712091059853377-russia-us-army-syria/> (Letöltés időpontja: 2017. 12. 10.)

²⁸ <http://www.janes.com/article/77013/russians-reveal-details-of-uav-swarm-attacks-on-syrian-bases> (Letöltés időpontja: 2018. 01. 13.)

FELHASZNÁLT IRODALOM

- http://defense-update.com/20171128_australia-enters-an-a1-4-billion-army-digitization.html
- <http://edition.cnn.com/2017/11/30/politics/pentagon-cluster-bomb-policy/index.html>
- <http://eng.mil.ru/en/mission/practice/more.htm?id=12098828@egNews>
- <http://tass.ru/armiya-i-opk/3600536>
- <http://www.clusterconvention.org/>
- http://www.defenseworld.net/news/21471/Pakistan_Air_Force_Ordered_to_Shoot_Down_US_Attack_Drones#.Wi0oeU2pXIU
- http://www.defenseworld.net/news/21716/Russia_Completes_Development_of_Small_caliber_Ammunition_for_Su_57_Fighter_Aircraft#.WlpkYE2pXIU
- <http://www.israeldefense.co.il/en/node/31239>
- <http://www.janes.com/article/77013/russians-reveal-details-of-uav-swarm-attacks-on-syrian-bases>
- http://www.spacewar.com/reports/Poland_to_buy_AMRAAMs_HIMARS_systems_from_US_999.html
- <http://www.telegraph.co.uk/news/2017/11/28/britain-has-moral-obligation-help-afghan-interpreters-mps-hear/>
- <http://www.telegraph.co.uk/news/2017/12/03/sas-could-change-selection-make-easier-female-recruits/>
- <http://www.telegraph.co.uk/news/2017/12/18/hms-queen-elizabeth-britains-new-31bn-aircraft-carrier-has-leak/>
- <http://www.xe.com/currency/aud-australian-dollar>
- <https://sputniknews.com/military/201712091059853377-russia-us-army-syria/>
- <https://sputniknews.com/world/201801061060553794-russia-egypt-drills/>
- <https://www.defenseindustrydaily.com/canada-preparing-to-replace-its-cf-18-hornets-05739/>
- <https://www.defensenews.com/global/europe/2017/12/06/in-russias-zapad-drill-poland-sees-confirmation-of-its-defense-strategy/>
- <https://www.defensenews.com/land/2017/11/29/poland-to-buy-lockheed-made-rocket-launcher/>
- <https://www.nytimes.com/2017/12/01/us/cluster-munitions-pentagon-south-korea.html>